

16.1.2025

Kouvolan kaupungille / Kasvatus- ja opetuslautakunnalle

ASIA Kuusankosken perusopetuksen palveluverkkoratkaisu

TAUSTA Kouvolan kaupunki suunnittelee Kuusankosken ja Jaalan alueen perusopetuksen palveluverkon muuttamista. Asian valmistelussa tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa:

1. Toteutetaan alkuperäisen suunnitelman mukainen yhtenäiskoulun uudisrakennus Naukioon.
2. Hyödynnetään Kuusankosken nykyistä lukiorakennusta yhtenäiskouluratkaisussa.
3. Uusi koulu aloittaa yläkouluna syyslukukaudella 2028 laajentuen yhtenäiskouluksi oppilasmäärien vähentyessä. Tässä vaihtoehdossa tarkastellaan sekä uudisrakennusta Naukioon että lukiorakennuksen hyödyntämistä.

Asiasta järjestettiin 8.1.2025 asukasilta kunnallisille Naukion yhtenäiskoulun audistoriossa. Tilaisuudessa pidetyssä esitelmässä vaihtoehtoja oli tarkennettu Kouvolan kaupungin verkkopalvelussa esitetystä.

KANNANOTTO

Katsomme, että perusopetuksen palveluverkon uudistus tulee toteuttaa muutosalueen lasten ja lapsiperheiden ehdoilla. Asukasillassa esitetyistä vaihtoehdoista erityisesti vaihtoehdot 1 ja 2, joissa yläkouluopetus ja lopulta myös alakouluopetus siirtyisivät Kuusankosken keskusta-alueelle, pidentäisivät jatkossa huomattavasti muun muassa Voikkaan ja Kymijoen eteläpuolisilla asuinalueilla asuvien lasten koulumatkoja.

Lähikoulun poistuminen ja koulumatkan pidentyminen vaikeuttavat kyseisten alueiden lapsiperheiden arkea, vähentävät koulumatkaliikuntaa ja lisäävät koulumatkojen turvattomuutta. Suuret opetusyksiköt voivat hyvää tarkoittavista tavoitteista huolimatta lisätä myös koulunkäyntiin liittyvää turvattomuutta, oppilasmaahan heikentymistä ja erityistuen tarpeen lisääntymistä. Asiaan liittyy myös merkittäviä kuntalaisten omaan talouteen kohdistuvia näkökulmia, kuten asuntojen arvon alenemista lähipalvelun poistumisen ja alueen vetovoiman vähenemisen seurauksena.

Asukasillassa esitetyistä vaihtoehdoista kannatamme vaihtoehtoa 3a, jossa lähikoulut eivät joudu lakkautusuhan alle, ja jossa lukion tiloja ei varata yhtenäiskoulun tarpeisiin.

Seuraavassa käsittelemme asiaan liittyviä näkökulmia tarkemmin.

Koulumatkojen pidentyminen

Koulumatkojen pidentymisen seurauksena suuri määrä Kuusankosken keskusta-alueen ulkopuolella asuvia lapsia tulisi kulkemaan koulutiensä joko julkisella kulkuneuvolla tai henkilöautolla. Tämä vähentää lasten ja nuorten

16.1.2025

koulumatkaliikuntaa ja lisää Kuusankoskelle kohdistuvaa autoliikennettä. Lapset ja nuoret liikkuvat aiempaa vähemmän erityisesti vapaa-ajalla. Muutoin vähän liikkuville lapsille ja nuorille koulumatkat ovat merkittävä osa päivän aikana tapahtuvasta liikunnasta. Liikkumisen edut fyysisen ja psyykkisen terveyden kannalta tunnetaan hyvin. THL suosittelee lapsille ja nuorille vähintään 1,5–2 tuntia liikuntaa päivittäin. Mikäli koulumatkaliikunnan edut menetetään, voi tämä laskea lasten ja nuorten hyvinvointia sekä lisätä sosiaali- ja terveystalouden tarvetta ja kustannuksia.

Koulumatkojen pidentymiseen liittyy vastaavasti myös koulumatkojen turvattomuuden lisääntymistä. Kasvava autoliikenne aiheuttaa riskejä sekä kevyelle liikenteelle että muille autoilijoille. Turvattomuus lisääntyy erityisesti niillä lapsilla, jotka joko vapaaehtoisesti tai olosuhteiden pakosta edelleen kulkevat koulutien jalan tai esimerkiksi polkupyörällä. Harva Kymijoen eteläpuolella asuva vanhempi kuitenkaan haluaa laittaa lastaan – erityisesti alakouluikäistä – yksin kulkemaan Kuusankoskelle johtavia siltoja pitkin Kymijoen yli. Siltpaikat lisäävät sekä muuhun liikenteeseen että lasten omaan toimintaan liittyvää turvattomuutta koulumatkoilla.

Koulumatkojen pidentyminen voi lisätä kotitalouksien auton hankkimisen tarvetta ja autoiluun liittyviä kuluja. Yksityisautoilun lisääntyminen koulumatkaliikunnan vähenemisen kustannuksella ei ole tarkoituksenmukaista myöskään ympäristön kannalta. Toteutuessaan kehityssuunta olisi päinvastainen suhteessa Kouvolan kaupungin ympäristöohjelmassa (Ympäristö 2030) asetettuihin tavoitteisiin kasvihuonekaasujen vähentämisestä ja kevyen liikenteen osuuden kasvattamisesta verrattuna henkilöautoiluun.

Lähikoulun lakkauttaminen

Suuri osa ihmisistä valitsee asuntonsa ainakin osittain sen sijainnin perusteella. Niillä, jotka haluavat asua taajama-alueella, perusteluna sijainnille on usein palvelujen läheisyys. Lähikoulun sijainti on yksi merkittävimmistä lapsiperheiden asumispaikan valintaan vaikuttavista tekijöistä; koulujen läheisyydessä olevat asunnot ovat kysytyjä, joten niitä on heikommin saatavilla ja niiden hinta on keskimäärin korkeampi verrattuna etäämmällä sijaitseviin asuntoihin. Lähikoulun poistuminen tarkoittaakin alueen vetovoiman vähenemistä ja alueen asuntojen arvon alenemistä. Myös pelkkä uhka lähipalvelujen poistumisesta vaikuttaa ihmisten ratkaisuihin; harva lapsiperhe haluaa muuttaa alueelle, jonka lähikoulun lakkauttamista harkitaan.

Voikkaa ja Kymijoen eteläpuoliset asuinalueet ovat hyvin laajoja omakotitalovaltaisia alueita. Mikäli kouluja lakkautetaan näillä alueilla, tulee alueiden houkuttelevuuden ja asuntojen arvon aleneminen koskettamaan suurta joukkoa lapsiperheitä ja muita asukkaita.

Oppilasmäärien väheneminen

Oppilasmäärien ennustettuun vähenemiseen liittyy sekä määrällistä että alueellista epävarmuutta. Pahiten oppilasmäärien väheneminen osuu sinne, mistä peruspalveluita on valmiiksi leikattu. Mikäli Kuusankosken houkuttelevuutta lapsiperheille halutaan parantaa, on tarpeen panostaa esimerkiksi lähipalvelujen laatuun ja saatavuuteen. Kaikki perheet eivät halua asua keskustassa, eikä toisaalta siellä kaikille tilaa olekaan. Lähikouluja lakkauttamalla ja palveluja keskittämällä

16.1.2025

ei näin ollen voida parantaa Kuusankosken alueen houkuttelevuutta lapsiperheille.

Suurempi opetusyksikkö – parempi kasvuympäristö?

Suuret opetusyksiköt ja voimakas integrointi voivat olla kunnallistalouden näkökulmasta houkuttelevia investointikohteita: kulut keskitetään usean pienemmän koulun sijasta yhteen suureen kouluun. Onko keskittäminen ja integrointi kuitenkin paras vaihtoehto lapsen kasvun, kehityksen ja oppimistulosten parantamisen kannalta? Tarkoittaako palvelujen keskittäminen lapsen oppimisrauhan ja yksilöllisen tuen turvaamista? Katsomme, että suuri osa huoltajista ja opetushenkilökunnasta vastaisi edellisiin ”Ei”. On tarkoituksenmukaisempaa pitää kiinni lähikouluista ja tarvittaessa liikuttaa asiantuntijoita tai yksittäisiä erityistä tukea tarvitsevia oppilaita, kuin liikuttaa koko oppilasryhmää keskitettyyn sijaintiin.

Perusopetuksen oppimisen tuki uudistuu syksyllä 2025. Kolmiportainen tuki poistuu ja painopiste siirtyy varhaisiin, ennaltaehkäiseviin toimiin. Nähtäväksi jää, miten uudistus käytännössä muuttaa tuen tarvitsijoiden arkea ja opettajien työtä. Kävely- tai pyörämatkan päässä sijaitseva lähikoulu, jossa ryhmäkoot ovat mallitilliset, on itsessään merkittävä ennaltaehkäisevä tukitoimi.

Lopuksi

Peruskoulun palveluverkon kehittäminen on monin tavoin tarpeellista. Kehittämistä ei kuitenkaan tule tehdä yksistään lähivuosisen talouspaineisiin tai oppilasmääräennusteisiin peilaten. Kattava ja laadukas kouluverkko on merkittävä vetovoimatekijä, joka vaikuttaa alueelle muuttamiseen ja jäämiseen. Nyt kouluja käyvillä lapsilla on suurempi todennäköisyys perustaa perhe kotiseudulle, kun koulutukseen on oltu tyytyväisiä ja koulutuksen jatkuvuuteen ja laatuun voidaan luottaa. Mikäli ratkaisuja on pakko tehdä talous edellä, tulisi myös kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen ja ylläpitäminen sekä kuntalaisten oma talous huomioida taloudellisessa kokonaisuarkinnassa.

Kuusankosken 16.1.2025

